

Sygn. akt III AUa 993/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 października 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Polak (spr.)
Sędziowie:	SSA Barbara Białecka SSO del. Beata Górską
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 8 października 2015 r. w Szczecinie

sprawy W. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 29 października 2014 r. sygn. akt IV U 53/14

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 993/14

UBEZPIECZENIE

Decyzją z dnia 21 listopada 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. odmówił ubezpieczonemu W. Z. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że Komisja Lekarska ZUS ustaliła, że ubezpieczony nie jest zdolny do pracy, a prawo do renty ustało z dniem 1.09.2013 r.

Odwołanie od decyzji organu rentowego wniósł ubezpieczony, domagając się przyznania świadczenia rentowego. W uzasadnieniu odwołania podniósł, że ciągle jest pod opieką onkologiczną w związku z rozpoznaniem i leczeniem nowotworu złośliwego. Jego stan zdrowia uległ pogorszeniu w zakresie schorzeń neurologicznych, laryngologicznych, endokrynologicznych i naczyniowych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania i podtrzymał dotychczasową argumentację.

Wyrokiem z dnia 29 października 2014 r. Sąd Okręgowy w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu W. Z. prawo do stałej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy poczynając od 1 września 2013 r.

Sąd Okręgowy wydał rozstrzygnięcie w oparciu o następujący stan faktyczny i rozważania prawne.

Ubezpieczony urodził się dnia (...) (winno być (...)) i był uprawniony do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy z powodu nowotworu złośliwego ustnej części gardła, leczonym chemioterapią i radioterapią. Wniosek o ponowne ustalenie prawa do renty zgłosił 1.09.2013 r. Lekarz orzecznik ZUS stwierdził orzeczeniem z dnia 29.08.2013 r., że ubezpieczony nie jest niezdolny do pracy.

Mając na uwadze art. 107, art. 12 i art. 13 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Sąd Okręgowy uznał odwołanie ubezpieczonego za zasadne.

Istotą sporu w sprawie było ustalenie, czy W. Z., któremu przysługiwało prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy i który zgłosił wniosek o ponowne ustalenie prawa do renty, jest w dalszym ciągu niezdolny do pracy, czy też jego niezdolność do pracy ustała.

W celu wyjaśnienia spornych okoliczności Sąd pierwszej instancji dopuścił dowód z opinii biegłych z zakresu chorób wewnętrznych, onkologii i medycyny pracy.

Biegli specjaliści z zakresu chorób wewnętrznych i onkologii rozpoznali u ubezpieczonego:

- raka gardła środkowego po radio i chemioterapii,
- przewlekły odczyn popromienny ze strony błony śluzowej jamy ustnej i gardła,
- przemijające przebyte niedokrwienie mózgu (06.2012r.),
- wole guzowate z prawidłową czynnością tarczycy,
- dnę moczanową.

Biegli opiniujący uznali, że ubezpieczony nadal jest niezdolny do pracy na trwale. Przebyte leczenie doprowadziło do kserostomii po radioterapii, wyraźne upośledzenie śliny powoduje zwiększone ryzyko infekcji w obrębie gardła i górnych dróg oddechowych, zaburzenia trawienne oraz okresowo trudności w oddychaniu. Charakter pracy jaką ubezpieczony wykonywał, tj. narażenie na kontakt ze smarami, chemikaliami i różnego rodzaju zanieczyszczeniami, a także praca w zmiennej temperaturze otoczenia, powodowały ryzyko powikłań ze strony górnych dróg oddechowych, a więc z tych względów jest on trwale częściowo niezdolny do pracy na stanowisku mechanika. Wole guzowate tarczycy z prawidłową czynnością tarczycy nie obniżają zdolności do pracy. W opinii uzupełniającej biegła onkolog podtrzymała wydaną opinię, a nadto nie stwierdziła niezdolność do pracy na stanowisku kierownika magazynu i narzędziowni, magazyniera, a także w przypadku prowadzenia działalności gospodarczej. Organ rentowy zgłaszał zastrzeżenia do tej opinii.

W celu ostatecznego wyjaśnienia sprawy Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu medycyny pracy, który rozpoznał u ubezpieczonego:

- raka gardła środkowego po radio i chemioterapii (2005 r.),
- przewlekły odczyn popromienny ze strony błony śluzowej jamy ustnej i gardła,
- przebyte przemijające niedokrwienie mózgu (06.2012r.),

- przebyty (03.2014r.) udar mózgu z utrzymującym się niewielkiego stopnia niedowładem prawostronnym oraz afazją motoryczną,

- dnę moczanową bezobjawową.

Biegła z zakresu medycyny pracy stwierdziła, że ubezpieczony jest częściowo niezdolny do każdej pracy fizycznej na stałe, przy czym przeciwwskazane są prace fizyczne w narażeniu na wdychanie substancji drażniących górne drogi oddechowe, wymagające pełnej sprawności psychoruchowej. Wskazała nadto, że przebyta w 2005 r. choroba nowotworowa jest bez wznowy, ale utrzymują się zaburzenia połykania i wydzielania śliny. Utrzymują się też objawy neurologiczne pod postacią zaburzeń koordynacji psychoruchowej, które uległy nasileniu po przebytych drugim udarze w marcu 2014 r. Ze względu zaś na stwierdzone już poprzednio w 2012 r. objawy neurologiczne w postaci niedowładu twarzowo – ramiennego i przebyte w 2012 r. niedokrwienie mózgu, brak jest w jej ocenie możliwości poprawy stanu neurologicznego, który ogranicza trwale zdolność do każdej pracy fizycznej.

Sąd Okręgowy uznał, że opinie zostały sporządzone przez biegłych jasno i zrozumiale. Wnioski sformułowano kategorięcznie i logicznie. Wskazane i wyjaśnione zostały też wszystkie przesłanki, które doprowadziły do przedstawionych konkluzji. Sąd orzekający wskazał także, że z wydanych opinii wynika, że istnieją trwałe przeciwwskazania do wykonywania przez ubezpieczonego pracy zgodnej z kwalifikacjami (mechanik, ślusarz remontowy), jak i do każdej pracy fizycznej, która jest immanentnie związana z pracą w charakterze magazyniera, czy też z prowadzoną działalnością gospodarczą (usługi w zakresie napraw AGD, instalatorstwa elektrycznego, przewijania silników, usług ślusarskich). Wykonywanie zaś pracy zarobkowej nie jest negatywną przesłanką nabycia prawa do renty. Jeżeli jest to praca przeciwwskazana ze względu na stan zdrowia, to ubezpieczony ponosi ryzyko dalszego pogorszenia stanu zdrowia.

Z wyrokiem Sądu Okręgowego w Koszalinie nie zgodził się organ rentowy, zaskarżył rozstrzygnięcie w całości.

Wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego, a w szczególności art. 61 ustawy o emeryturach i rentach z FUS poprzez uznanie, że ubezpieczony jest w dalszym ciągu osobą niezdolną do pracy i przywrócenie ubezpieczonemu prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1.09.2013 r. na stałe, podczas gdy stan zdrowia ubezpieczonego nie uzasadnia orzeczenia niezdolności do pracy.

Tak formułując zarzuty apelacji, wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania. W uzasadnieniu wskazał, że ocena całokształtu okoliczności nie została dokonana wszechstronnie, a rozstrzygnięcie znajduje oparcie na samym fakcie istnienia trwałych przeciwwskazań do wykonywania prac niegdyś wykonywanych, bez próby dokonania analizy czy doszło do naruszenia sprawności funkcjonalnej w stopniu uniemożliwiającym obecnie pracę zarobkową. Nadto podniósł, że ubezpieczony nie utracił zdolności do pracy, do której sam się przekwalifikował, a stopień zaawansowania istniejących schorzeń nie ogranicza zdolności do zarobkowania zgodnego z kwalifikacjami u osoby czynnej zawodowo, korzystającej okresowo ze zwolnień lekarskich.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego okazała się nieuzasadniona.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, rozstrzygnięcie Sądu I instancji jest prawidłowe. Sąd Okręgowy właściwie przeprowadził postępowanie dowodowe, w żaden sposób nie uchybiając przepisom prawa procesowego oraz dokonał trafnej oceny zebranego

w sprawie materiału dowodowego, w konsekwencji prawidłowo ustalił stan faktyczny w sprawie. Sąd Odwoławczy podzielił ustalenia i rozważania prawne Sądu Okręgowego, rezygnując jednocześnie z ich ponownego szczegółowego przytaczania (por. wyroki Sądu Najwyższego z 5 listopada 1998 r. I PKN 339/98, OSNAPiUS 1999/24 poz. 776, z 22 lutego 2010 r. I UK 233/09, Lex nr 585720). Sąd Apelacyjny podzielił nadto stan prawny wskazany przez Sąd Okręgowy jako podstawa rozstrzygnięcia.

Wskazać należy, iż w postępowaniu sądowym ocena niezdolności do pracy, a co za tym idzie również weryfikacja orzeczeń lekarzy orzeczników, wymaga zasięgnięcia wiadomości specjalnych. Przy czym oceny niezdolności do pracy nie można dokonywać w oparciu o jedynie opinie lekarzy leczących ubezpieczonego. Podstawowym więc dowodem w sprawach o rentę jest dowód z opinii biegłego. Z istoty i celu tego rodzaju dowodu wynika, że jeśli rozstrzygnięcie wymaga wiadomości specjalnych, dowód z opinii jest konieczny. W takim wypadku sąd nie może poczynić ustaleń sprzecznych z opinią biegłego, jeśli jest ona prawidłowa i jeżeli odmienne ustalenia nie mają oparcia w pozostałym materiale dowodowym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 1974 r. II CR 748/74, Lex 7618). Sąd ocenia opinie biegłych pod kątem ich logiki, spójności oraz czy odpowiadają one na pytania postawione w tezie dowodowej.

Sąd Apelacyjny podkreśla, że o niezdolności do pracy nie decyduje sam fakt występowania schorzeń, lecz ocena, czy i w jakim zakresie wpływają one na utratę zdolności do pracy zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami. Dotyczy to również schorzeń o przewlekłym charakterze, które niewątpliwie występują u ubezpieczonego (wyrok SN z 1 grudnia 2000 r. II UKN 113/00, OSNP 2002/14/343). Schorzenia te muszą naruszać sprawność organizmu w znacznym stopniu na dłuższy okres czasu. Kluczowa dla stwierdzenia, czy rozpoznane u ubezpieczonego schorzenia czynią go niezdolnym do pracy, jest zatem ocena elementu „znacznosci” ograniczenia jego zdolności do wykonywania pracy zgodnej z poziomem posiadanych przez niego kwalifikacji na skutek wynikających z powyższych schorzeń przeciwwskazań. Zaznaczyć należy, że niezdolność do pracy w stopniu mniejszym niż „znacznym” nie jest niezdolnością do pracy objętą ochroną rentową (por. wyrok SA w Gdańsku z 17 września 2013 r., III AUa 1088/13, Lex nr 1381335).

Sąd pierwszej instancji przeprowadził dowód z opinii biegłych sądowych lekarzy specjalistów z zakresu chorób wewnętrznych, onkologii i medycyny pracy. Biegli wypowiedzieli się jednoznacznie, że ubezpieczony W. Z. jest niezdolny do pracy. Stwierdzono przeciwwskazania do pracy w zawodach, które narażałyby ubezpieczonego na ryzyko powikłań ze strony dróg oddechowych. Nadto biegła z zakresu medycyny pracy wskazała, że ubezpieczony jest niezdolny do każdej pracy fizycznej na stałe.

Opinie biegłych sądowych w zakresie ustalenia niezdolności do pracy nie potwierdziły stanowiska zajętego przez komisję lekarską ZUS.

Sąd Apelacyjny uważa, że biegli wydali opinię na podstawie zgromadzonej w aktach sprawy dokumentacji lekarskiej i badania przedmiotowego. Ocena stanu zdrowia ubezpieczonego dokonana została całościowo. Biegli lekarze o specjalnościach odpowiednich do schorzeń zdiagnozowanych u ubezpieczonego na dzień wydania decyzji, przedstawili w sprawie wyczerpujące uzasadnienie swojego stanowiska. Sąd Odwoławczy zatem uznał, iż opinie spełniają wszystkie kryteria, jakim powinien odpowiadać tego rodzaju dowód.

Zauważyć należy, że apelujący zaniechał we wniesionym środku odwoławczym sformułowania zarzutów o charakterze procesowym, skupiając się wyłącznie na zarzucie dotyczącym naruszenia prawa materialnego. Sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiąza go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego. W granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania (por. uchwała Sądu Najwyższego – zasada prawna, III CZP 49/07, OSNC 2008/6/55). Pomimo dostrzeżonych w tym zakresie uchybień wskazać należy, że zebrany w postępowaniu materiał dowodowy w postaci opinii biegłych oraz dokumentacji medycznej, nie pozwalał na dokonanie odmiennej oceny stanu zdrowia W. Z., niż ta której dokonał przez Sąd pierwszej instancji na podstawie materiału zgromadzonego w sprawie. Ocena wiarygodności i mocy dowodów jest podstawowym zadaniem sądu orzekającego, wyrażającym istotę sądenia, a więc rozstrzygania kwestii spornych w warunkach niezawisłości, na podstawie własnego przekonania sędziego przy uwzględnieniu całokształtu zebranego materiału. Granice swobodnej oceny dowodów wyznaczone są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego rozumowania. Aby skutecznie wykazać, że dokonana ocena jest błędna, należy wskazać na uchybienia dotyczące zasad logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. Tylko te uchybienia mogą być przeciwstawiane uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął to sąd wadze poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 listopada 1998 r., II CKN 4/98, LEX nr 322031). Strona apelująca w żaden sposób nie wykazała, aby

można było ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego poczynić inne ustalenia, niż te, z których wynika uprawnienie ubezpieczonego do pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy. Sąd Okręgowy przy ocenie dowodów nie naruszył zasad wskazanych powyżej. W swym uzasadnieniu Sąd pierwszej instancji jasno i logicznie przedstawił jakie dowody uznał za istotne i wiarygodne w sprawie. W ocenie Sądu Apelacyjnego ocena materiału dowodowego dokonana przez ten sąd odpowiada zasadom logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego, o której stanowi art. 233§1 k.p.c.

Sąd Apelacyjny podnosi, że orzekając w sprawach o rentę z tytułu niezdolności do pracy sąd zawsze bierze pod uwagę stan zdrowia ubezpieczonego na dzień wydania zaskarżonej decyzji, badając jej zgodność z prawem pod względem formalnym i merytorycznym (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2004 r., II UK 395/03, OSNP 2005/3/43 i 7 lutego 2006 r., I UK 154/05, LEX nr 272581 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 14 stycznia 2014 r., III AUa 382/13, niepublikowany). Z dokumentacji medycznej znajdującej się w aktach sprawy, a także w oparciu o pozostały materiał dowodowy zgromadzony w sprawie, Sąd Odwoławczy ustalił, że stan zdrowia ubezpieczonego na dzień wydawania decyzji nie pozwalał mu na podjęcie pracy zarobkowej, a tym samym zachodziły przesłanki, które warunkują przyznanie prawa do wnioskowanego świadczenia. Ubezpieczony nie jest zdolny do wykonywania pracy, zgodnej z jego kwalifikacjami. Dotychczasowa jego praca związana była z narażeniem na szkodliwe czynniki, które biegli wskazali jako przeciwwskazania do wykonywania pracy zarobkowej. Również prowadzona działalność gospodarcza wiąże się z przebywaniem w warunkach, w których takie czynniki występują. Biegła z zakresu medycyny pracy jednoznacznie wskazała, że W. Z. jest niezdolny do każdej pracy fizycznej, również tej związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej, która zresztą była przez ubezpieczonego zawieszana. Nadto, sam fakt wykonywania pracy zarobkowej, przy ustaleniu że ubezpieczony jest niezdolny do pracy, jak trafnie zauważył Sąd pierwszej instancji, nie przesądza jeszcze o utracie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Reasumując, w ocenie Sądu Apelacyjnego brak jest podstaw do uznania, iż przepisy prawa materialnego zostały w sprawie przez Sąd Okręgowy źle zastosowane. Zarzuty organu rentowego stanowią polemikę z prawidłowym rozstrzygnięciem Sądu Okręgowego i jedynie kwestionują wnioski, które są sprzeczne z interesem apelującego.

Na podstawie stanu zdrowia ubezpieczonego ustalono, że jest on osobą niezdolną do pracy i spełnia przesłanki określone w art. 57 ust. 1 pkt 1 wspomnianej ustawy, a zatem przysługuje mu prawo do świadczenia rentowego z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

W związku z powyższym, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację organu rentowego jako bezzasadną.

SSA Barbara Białecka SSA Anna Polak SSO del. Beata Górńska